

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод суббасейну річки Прип'ять за I квартал 2025 року

Об'єкти, створи і періодичність відбору проб на 2025 рік визначені «Програмою державного моніторингу вод (в частині діагностичного, операційного та дослідницького моніторингу масивів поверхневих вод)», затвердженою наказом Міндовкілля від 08.01.2025 № 29 та «Порядком здійснення державного моніторингу вод», затвердженого наказом Держводагентства України від 13.01.2025 № 9.

Моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті проводиться **на 33 пунктах спостережень**, із них:

28 - операційний моніторинг, у т.ч. 4 - поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання та 6 - транскордонні водотоки;

5 - діагностичний моніторинг.

Відповідно до Програми та затвердженого графіку відбору проб протягом I кварталу водогосподарськими організаціями семи областей забезпечено відбір 99 проб, що становить 100 % до плану.

Лабораторією моніторингу вод Північного регіону, м. Вишгород по 97 пробах виконані хроматографічні та спектрометричні дослідження вмісту пестицидів, поліароматичних вуглеводнів, лікарських засобів, летких органічних сполук та важких металів.

За результатами вимірювань виявили перевищення максимальних меж Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ_{max}) за вмістом:

• **нікелю та його сполук** (норма-34 мкг/дм³):

Січень (6 створів):

- 97,8 мкг/дм³ р. Горинь, 602 км, м. Ланівці (у 2,9 раза);
- 73,9 мкг/дм³ р. Прип'ять м. Чорнобиль (у 2,2 раза);
- 48,0 мкг/дм³ р. Турія, 114 км, с. Бахів (у 1,4 раза);
- 46,7 мкг/дм³ р. Горинь, 429 км, м. Нетішин (у 1,4 раза);
- 44,3 мкг/дм³ Хрінницьке водосховище, с. Боремель (у 1,3 раза);
- 36,2 мкг/дм³ р. Іква, с. Торговиця (у 1,1 раза).

Лютий (15 створів):

- 170,6 мкг/дм³ р. Турія, 114 км, с. Бахів (у 5,0 раза);
- 150,4 мкг/дм³ р. Льва, 100 км, с. Переброди (у 4,4 раза);
- 141,2 мкг/дм³ р. Стохід, 19 км, с-ще Любешів (у 4,2 раза);
- 106,1 мкг/дм³ р. Церем, с. Ярунь (у 3,1 раза);
- 102,2 мкг/дм³ р. Тня, с. Броники (у 3,0 раза);
- 97,6 мкг/дм³ р. Случ, 203 км, м. Звягель (у 2,9 раза);
- 94,5 мкг/дм³ р. Смолка, м. Звягель (у 2,8 раза);
- 94,3 мкг/дм³ р. Хомора 500 м вище КП «Понінківська КПФ» (у 2,8 раза);
- 90,1 мкг/дм³ р. Хомора, 52 км, м. Полонне (у 2,7 раза);
- 89,5 мкг/дм³ р. Уж, 172 км, м. Коростень (у 2,6 раза);
- 83,5 мкг/дм³ р. Хомора 500 м нижче КП «Понінківська КПФ» (у 2,5 раза);
- 76,0 мкг/дм³ р. Хомора, 7 км, с-ще Понінка (у 2,2 раза);
- 75,3 мкг/дм³ р. Случ, 354 км, с. Коржівка (у 2,2 раза);
- 70,7 мкг/дм³ р. Случ, 391 км, с. Красносілка (у 2,1 раза);
- 69,0 мкг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., 406 км, с. Чернелівка (у 2,0 раза).

Березень (8 створів):

- 80,7 мкг/дм³ р. Смолка м. Звягель (у 2,4 раза);
- 75,0 мкг/дм³ р. Случ м. Звягель (у 2,2 раза);
- 74,9 мкг/дм³ р. Тня с. Броники (у 2,2 раза);
- 67,1 мкг/дм³ р. Горинь м. Ланівці (у 2,0 раза);
- 49,4 мкг/дм³ Хрінницьке водосховище с. Боремель (у 1,5 раза);
- 47,1 мкг/дм³ р. Стир м. Луцьк (у 1,4 раза);
- 41,1 мкг/дм³ р. Іква с. Торговиця (у 1,2 раза);
- 40,1 мкг/дм³ р. Іква с. Сапанів (у 1,2 раза).

• **кадмію та його сполук** (норма-1,5 мкг/дм³):

Лютий (1 створ):

- 1,6 мкг/дм³ р. Хомора 500 м вище КП «Понінківська КПФ» (у 1,1 раза).

Березень (1 створ):

- 1,7 мкг/дм³ р. Случ с. Красносілка (у 1,1 раза).

Крім того у межах допустимих значень нормативів екологічної якості у досліджених пробах виявили присутність наступних речовин:

- поліароматичні вуглеводні: антрацен, флуорантен, бензол, нафталін, бензо(а)пірен, бензо(б)флуорантен, бензо(к)флуорантен;
- фармацевтичні препарати: трихлорметан (хлороформ), тетрахлорметан (чотирихлористий вуглець);
- леткі органічні сполуки: тетрахлоретилен, трихлоретилен;
- метали: хром, нікель, миш'як та кадмій.

В 4-х пунктах моніторингу, розташованих на масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення та 6-ти транскордонних водотоках визначені хімічні та фізико-хімічні показники якості вод (30 проб/ 600 вимірювань).

Значення більшості показників якості поверхневих вод знаходяться значно нижче ГДК для водойм госпитного та рибогосподарського водокористування, за винятком заліза загального, марганцю, що обумовлено впливом болотних вод водозбірною басейну річки Прип'ять та БСК₅ (окрім, річок Прип'ять, Ствига та Уж), а в річках Прип'ять, Горинь, Льва, Стир, Хомора та Случ Чернелівське вдсх. - вмісту амоній-іонів.

Аналіз стану МПВ питних водозаборів за фізико-хімічними показниками:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення: 2,88 мгО₂/дм³ р. Уж, м. Коростень

максимальне значення - зафіксовано **перевищення**:

- 3,99 мгО₂/дм³ р. Хомора, м. Полонне

- 3,45 мгО₂/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький

- 3,32 мгО₂/дм³ р. Случ, м. Звягель

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення: 26,20 мгО/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький

максимальне значення: 33,46 мгО/дм³ р. Случ, м. Звягель

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³): в межах від 0,160 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель до зафіксовано **перевищення**:

- 3,260 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне;

- 1,373 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький.

- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³): в межах від 0,260 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький до 6,590 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;

- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³): в межах від 0,040 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне до 0,058 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;

- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³): в межах від 0,020 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне та р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький до 0,114 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;

- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³): в межах від 242 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень до 412 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано перевищення показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³):
 - 0,546 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;
 - 0,450 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;
 - 0,332 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;
 - 0,133 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне.
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³):
 - 0,313 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;
 - 0,114 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;
 - 0,101 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне;
 - 0,066 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель.

Транскордонні водотоки:

ОРГАНІЧНІ ПОКАЗНИКИ

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)
мінімальне значення: 2,10 мгО₂/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці
максимальне значення - зафіксовано **перевищення**:
 - 3,48 мгО₂/дм³ р. Льва, с. Переброди;
 - 3,29 мгО₂/дм³ в р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
 - 3,06 мгО₂/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк;
 - 3,06 мгО₂/дм³ р. Стир, с. Зарічне.

- ХСК (норма - 50 мг О/дм³)
мінімальне значення: 22,65 мгО/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці
максимальне значення: 35,02 мгО/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська

БІОГЕННІ ПОКАЗНИКИ

- амоній - іон (норма - 0,50 мг/дм³): в межах від 0,300 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська до зафіксовано **перевищення**:
 - 0,671 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне;
 - 0,605 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці;
 - 0,603 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;
 - 0,572 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк.
- фосфат - іони (норма - 2,15 мг/дм³): в межах від 0,090 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди до 0,471 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк;
- нітрат - іони (норма - 40 мг/дм³): в межах від 1,062 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань до 1,963 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
- нітрит - іони (норма - 0,08 мг/дм³): в межах від 0,014 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська до 0,070 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк;
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³): в межах від 235,0 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди до 258,0 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці та р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ:

Зафіксовано перевищення вмісту показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³)
 - 1,537 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;
 - 1,265 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
 - 0,649 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці;
 - 0,595 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк;
 - 0,594 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне;
 - 0,310 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань.
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³)
 - 0,201 р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

Вміст розчиненого у воді кисню знаходився на рівні 4,77-13,47 мгО₂/дм³.

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод суббасейну середнього Дніпра за I квартал 2025 року

Моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні середнього Дніпра проводиться **на 9 пунктах спостережень**, із них:

7 - операційний моніторинг, у т.ч. 5 - поверхневих водозаборів, які є джерелами питного водопостачання;

2 - діагностичний моніторинг.

Відповідно до Програми та затвердженого графіку відбору проб протягом I кварталу забезпечено відбір 27 проб, що становить 100 % до плану.

Лабораторією моніторингу вод Північного регіону, м. Вишгород по всіх 27 пробах виконані хроматографічні та спектрометричні дослідження вмісту пестицидів, поліароматичних вуглеводнів, лікарських засобів, летких органічних сполук та важких металів.

За результатами вимірювань виявили перевищення максимальних меж Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ_{мах}) за вмістом:

• **нікелю та його сполук** (норма-34 мкг/дм³):

Лютий (2 створи):

- 253,2 мкг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., 259 км, м. Житомир (в 7,4 раза);

- 226,3 мкг/дм³ р. Возня, 8 км, с. Рудня Городищенська (в 6,7 раза).

Березень (4 створи):

- 117,8 мкг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., 259 км, м. Житомир (в 3,5 раза);

- 41,1 мкг/дм³ р. Гнилоп'ять, Бердичівське вдсх., 59 км, м. Бердичів (в 1,2 раза);

- 40,5 мкг/дм³ р.Ірша, Малинське вдсх., 31 км, питний в/з м. Малин (в 1,2 раза);

- 36,5 мкг/дм³ р. Возня, 8 км, с. Рудня Городищенська (в 1,1 раза).

• **кадмію та його сполук** (норма-1,5 мкг/дм³):

Березень:

- 2,2 мкг/дм³ р. Роставиця, 71 км, с-ще Ружин (в 1,5 раза).

Крім того у межах допустимих значень нормативів екологічної якості у досліджених пробах виявили присутність наступних речовин:

- поліароматичні вуглеводні: флуорантен, бензо(а)пірен
- фармацевтичні препарати: трихлорметан (хлороформ), тетрахлорметан (чотирихлористий вуглець)
- метали: кадмій, хром, нікель, миш'як та кобальт.

У 5-ти питних водозаборах визначені хімічні та фізико-хімічні показники якості вод (15 проб/ 300 вимірювань).

Значення більшості показників якості поверхневих вод знаходяться значно нижче ГДК для водойм госпитного водокористування, за винятком заліза загального та марганцю по усіх створах та БСК₅ (окрім річки Ірша Іршанське вдсх.).

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Питні водозабори:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ:

• ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення: 30,01 мгО/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова

максимальне значення: 34,68 мгО/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир

• БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення: 2,97 мгО₂/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова

максимальне значення – зафіксовано **перевищення:**

- 3,30 мгО₂/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів

- 3,27 мгО₂/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир

- 3,10 мгО₂/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська
- 3,03 мгО₂/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³): в межах від 0,180 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин до 0,340 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;
- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³): в межах від 1,743 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська до 3,990 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів;
- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³): в межах від 0,020 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова до 0,050 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів;
- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³): в межах від 0,058 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин до 0,093 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів;
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³): в межах від 292 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова до 372 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано перевищення показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³):
 - 0,534 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
 - 0,400 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;
 - 0,340 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир;
 - 0,308 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
 - 0,256 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³):
 - 0,113 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
 - 0,075 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
 - 0,074 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир;
 - 0,065 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;
 - 0,059 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

Вміст розчиненого у воді кисню знаходився на рівні 12,45-14,50 мгО₂/дм³, при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³.

Вплив на формування якості води у суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра продовжують чинити процеси розкладання органічних речовин, спричинені продуктами життєдіяльності живих організмів, які потрапляють у водні об'єкти, передусім, від точкових джерел з недостатньо очищеними стічними водами населених пунктів, промисловими стічними водами. Навантаження небезпечними речовинами пов'язане з впливом пріоритетних речовин, які надходять до водних об'єктів як від точкових так і дифузних джерел.

Результати вимірювань опубліковані за допомогою веб-системи Держводагентства «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України» <http://monitoring.davr.gov.ua>